

สำนักงานพัฒนาสังคม

TURN ON
รื้อ น รึ น

เปิดสวิตช์อารมณ์ สำรวจเช็คซึ่ รื้อ น รึ น ใคร่
ของชนชั้นกลางไทยร่วมสมัย

อาณดา วิธมณรมิตา เขียน
สายชล สัตยานุรักษ์ บกนำเสนอ

Turn on ร้อนรัก

อาณดา วิจารณ์มิตา

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน 2568

Turn on ร้อนรัก • อาณดา วิรมณรมิตา

พิมพ์ครั้งแรก : สิงหาคม 2568

ราคา 295 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

อาณดา วิรมณรมิตา. Turn on ร้อนรัก.

กรุงเทพฯ : มติชน, 2568. 288 หน้า.

1. กามารมณ์. 2. ความรัก. I. ชื่อเรื่อง.

306.7

ISBN 978-974-02-1963-7

สำนักพิมพ์มติชน | www.matichonbook.com

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคะนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์

ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ : มณฑล ประภากรเกียรติ

รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ประภาพร ประเสริฐโสภาก, หทัยชนก ชิวโมกข์

บรรณาธิการอาวุโส : สุภชัย สุชาติสุธาทรรณ • บรรณาธิการบริหาร : ปกรณ์เกียรติ ดีโรจนวานิช

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : ธีรพล บัวกระโทก • บรรณาธิการเล่ม : ภูริพงษ์ เदनมาลัย

พิสูจน์อักษร : กัลยวีร์ ประสิทธิ์วุฒิศักดิ์

ศิลปกรรม : ชนาเมธ เบญจาทิสุทธิ์, ชรินทร์น ทองจันทร์

ออกแบบปก : ชนาเมธ เบญจาทิสุทธิ์

ประชาสัมพันธ์และการตลาด : ปรางศทิพย์ พงศ์เจตน์พงศ์, ณัฏชา เขียวกล,

โบนิสา ศรีสิงห์, อรจิรา ว่องรัตนไพศาล

จัดทำโดย : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวณ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชน 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวณ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2000, 2108

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวณ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3360

Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co., Ltd.

12 Tethsabannaruean Rd., Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

 matichonbook

 @matichonbook

 @matichonbook

 @matichonbooks

 matichonbook

ในกรณีที่หนังสือมีข้อผิดพลาดจากการพิมพ์ เช่น หน้าขาดหาย หน้าซ้ำ หน้าสลับ เข้าเล่มกลับหัว
กรุณาติดต่อมาที่ email: matichonbook.sales@gmail.com หรือ inbox matichonbook เพื่อขอเปลี่ยนเล่มใหม่

สั่งซื้อหนังสือจำนวนมากในราคาพิเศษ ติดต่อที่ บริษัทงานดี จำกัด โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3353

ฝ่าย MATICHON PREMIUM PRINT : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) รับผิดชอบสิ่งพิมพ์ทุกประเภท

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2419, 2424 email: print.matichon@gmail.com Matichon Premium Print

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	8
บทนำเสนอ	10
คำนำผู้เขียน	26
1 ห้วงเวลาแรกแห่งรัก: การเดินทางของ	
ความรักและกามารมณ์ในสายลมแห่ง “ความรู้สึก”	35
• ทำไม “ความรัก” จึงเข้ามาครอบครองหัวใจเรา	38
• ว่าด้วยความรู้สึก: เพราะ “เจ็บ” ถึงรู้สึก	
หรือเพราะ “รู้สึก” ถึงเจ็บ	41
• เสียงเล็กๆ ในโลกดิจิทัล: หลักฐานใหม่	
ของความรู้สึกร่วมสมัย	52
2 จากจารีตสู่เสรีก้าวแรกในยุคเทคโนโลยี:	
การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของความรักในสังคมไทย	
ก่อนทศวรรษ 2530	59

• ก้าวแรกของรักสมัยใหม่: ความเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีสื่อ ธุรกิจทางเพศ และ วิถีทางกามารมณ์	60
• รัฐและเทคโนโลยีสื่อกับการควบคุม วิถีทางกามารมณ์	76
• เสรีภาพทางหัวใจ ได้ร่มเงาของรัฐ	80
• รักโรแมนติกและวิถีทางกามารมณ์ ภายใต้ระบบคุณค่ากระแสหลัก ของชนชั้นกลาง	90

3 เทคโนโลยี ความรัก และวิถีทางกามารมณ์

จากความผันแอนะล็อกสู่ชีวิตดิจิทัลของชนชั้นกลาง 103

• ชนชั้นกลางในโลกแอนะล็อก: เมือง สื่อ และการก่อตัวของอารมณ์ร่วมสมัย ในทศวรรษ 2530-2540	104
• จากเพจเจอร์ โทรศัพท์ ถึงเช็กซ์โฟน: สนามกามารมณ์ของชนชั้นกลาง ในทศวรรษ 2540-2550	119
• เช็กซ์โฟน: 1900 เสียง เสียว เสียว	140
• จากความผันถึงความไคร้: ชีวิตดิจิทัล ของเจนวายและเจนซีในทศวรรษ 2550-2560	145

• เช็กซ์ แพลตฟอรม์ และความรู้สึกร่วมสมัย: วิถีชีวิตออนไลน์ของชนชั้นกลางใหม่ ในทศวรรษ 2550-2560	152
--	-----

4 ชีวิตทางอารมณ์ความรักและความเปราะบาง ของชนชั้นกลางในโลกดิจิทัล	171
• รัก ไร้ ร่าง: โลกแห่งความรัก กับเทคโนโลยีร่วมสมัย	172
• โลกใหม่ของความรักและกามารมณ์: ชีวิตชนชั้นกลางในพื้นที่สังคมใหม่	179
• แพลตฟอรม์เลิฟ โปรเจกต์รัก: เพราะรักออกแบบได้	184
• เช็กซ์(ไม่)ลับ: กามารมณ์ สุขภาวะ และสิทธิ ในร่างกายของชนชั้นกลาง	197
• แพ้กเกจเสียว: เทคโนโลยี อารมณ์ และการจัดวางความใคร่ในโลกดิจิทัล	199
• วัฒนธรรมการ “นัดXXX”: ปฏิบัติการ กามารมณ์ในยุคดิจิทัล	205
• เศษส่วนของความใกล้ชิด รัก ไม่รัก และการจัดวางอารมณ์ในโลกดิจิทัล	209
• โสด อยู่คนเดียวแต่ไม่เดียวดาย: การจัดวางอารมณ์ของชีวิตโสด ในสังคมร่วมสมัย	215

•	ความรัก ชีวิตคู่ ครอบครัวของชนชั้นกลางใหม่	219
•	“หอยมหัสจรรย์” กับสนามอารมณ์ร่วมสมัย: กรณีศึกษาคอร์สออนไลน์และการจัดวาง อารมณ์ของหญิงชนชั้นกลางไทย	225
•	จาก “ชายผู้แสนดี” สู่ “ดอน ฮวน”: การยกระดับทางอารมณ์ความรู้สึก ของชายยุคดิจิทัล	233
•	อารมณ์ที่ถูกแปะป้ายกับการปะทะ ของระบบคุณค่าที่หลากหลาย	239
•	ชีวิตติดดราม่า ฮีลใจผ่านจอ: ที่พักพิง ทางอารมณ์ของชนชั้นกลางในยุคคอนเทนต์	242
5	บท(ไม่อาจ)สรุปของ “ความรัก”	257
•	ความรักในฐานะเศษส่วนของชีวิต	263
•	แพลตฟอร์มอารมณ์: เมื่อแอปพลิเคชัน และอัลกอริทึมกลายเป็นผู้กำกับความรู้สึก	265
•	การมีวินัยในการจัดการทางอารมณ์	268
•	เมื่ออัตลักษณ์ทางเพศขยายความหมาย ของการรัก	269
•	ความเปราะบางของผู้ชาย	270

• ความรักในยุค AI และอิสรภาพทางอารมณ์ความรู้สึก	272
--	-----

บรรณานุกรม	277
------------	-----

คำนำสำนักพิมพ์

เมื่อกล่าวถึง “ความรัก” เชื่อเหลือเกินว่าครั้งหนึ่งในชีวิตเราทุกคนต่างเคยเป็นคนที่รู้สึกรักหรือถูกรักจากใครสักคน บางคนเชื่อว่าเมื่อความรักได้เข้ามาทักทาย ความรู้สึกที่ปะทุขึ้นภายในหัวใจนั้นช่างหอมหวานจนเกินจะต้านทาน และอาจเป็นจุดเริ่มต้นที่เชื่อมโยงผู้คนให้มาผูกพันกันในช่วงอารมณ์ที่ลึกซึ้ง

แต่หากเลือกที่จะไม่มองความรักในแง่บวกจนเกินไปนัก เราจะพบว่า หลายครั้งความรักนั้นไม่ได้อยู่อย่างเอกเทศ ทว่าดำรงอยู่ร่วมกับการปลดปล่อยแรงขับเคลื่อนที่เรียกว่า “วิถีทางกามารมณ” ซึ่งหากพิจารณาลึกลงไปในประวัติศาสตร์ ความรักและวิถีทางกามารมณยังเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในแต่ละยุคสมัย การทำความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับความรักจึงมากไปกว่าเรื่องของหัวใจ หากแต่เป็นการสำรวจบริบทสังคมในแต่ละยุคสมัย ซึ่งก่อรูปความรักให้ปรากฏขึ้นในหัวใจของผู้คน

Turn on ร้อนรัก โดยอาณดา ภิรมณรมิตา หนังสือวิชาการที่ว่าด้วย “ความรัก” และ “วิถีทางกามารมณ” ในสังคมไทย พาผู้อ่านกลับไปสำรวจความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการก่อร่างสร้างอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนในแต่ละยุค โดยเฉพาะความรักและวิถีทางกามารมณของกลุ่มชนชั้นกลางไทย เพื่อฉายภาพสะท้อนให้เห็นพัฒนาการอารมณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับความรักของสังคมร่วมสมัย

นับตั้งแต่แรกเริ่มของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ในฐานะแหล่ง
ความรู้สมัยใหม่และเครื่องมือควบคุมศีลธรรมประชาชนยุคจารีต
การพัฒนาเทคโนโลยีภาพและเสียง เพื่อเผยแพร่อุดม-
การณ์ความรักและความสัมพันธ์แบบรัฐชาติ สู่อการสร้างวัฒน-
ธรรมประชาานิยมที่ก่อรูปสำนึกเรื่องความฝันและอุดมคติใน
ความรักของชนชั้นกลาง

การเกิดขึ้นของวรรณกรรมอีโรติก นิตยสารใต้ดิน หรือ
ภาพยนตร์โป๊ ที่กลายเป็นต้นแบบของพื้นที่แห่งการปลดปล่อย
แรงปรารถนาทางเพศอันหลุดไปจากกรอบศีลธรรมของสังคม

กระทั่งปัจจุบัน ในยุคที่อินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟน และ
สื่อสังคมออนไลน์ทำให้ความสัมพันธ์ทางกามารมณ์มีรูปแบบ
หลากหลายและลื่นไหล ความสัมพันธ์แบบเพื่อนร่วมสัมพันธ์
(Friend with Benefits) การนัดหรรษาทางเพศข้ามคืน (One
Night Stand) รวมถึงกลุ่มลับไอน์ลีแฟนส์ (OnlyFans) กลายเป็น
รูปแบบความสัมพันธ์ใหม่ที่ตอบสนองชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปของ
ผู้คน

เมื่อความรักและวิถีทางกามารมณ์ไม่ใช่เพียงเรื่องของ
หัวใจ การพิจารณา "ความรัก" ร่วมสมัยในหนังสือเล่มนี้ จึงอาจ
เป็นหนทางหนึ่งในการทำความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของ
ผู้คนในสังคมไทย ที่จะต้องว่ายวนอยู่ในห้วงแห่งความรักและ
กามารมณ์ต่อไปในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

สำนักพิมพ์มติชน

บทนำเสนอ

เมื่อความรักแปรเปลี่ยน: อารมณ์กับระเบียบใหม่ทางสังคม

Turn on ร้อนรัก ของคุณอาณดา วิรมณรมิตา นำเสนอ อารมณ์รักและวิถีทางอารมณ์ของชนชั้นกลางไทยซึ่งไม่ใช่เรื่องส่วนตัวลอยๆ แต่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีวัฒนธรรม อำนาจ และสถานะแวดล้อมต่างๆ ในยุคสมัยคอยกำกับอยู่

การศึกษาอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียนเช่นนี้ อยู่ในบริบททางวิชาการร่วมสมัยระดับสากลที่กำลังสนใจประวัติศาสตร์อารมณ์ความรู้สึก (Emotional History) อย่างมาก และวงวิชาการไทยก็ให้ความสนใจประวัติศาสตร์อารมณ์ความรู้สึกมากขึ้น โดยเฉพาะนักวิชาการและนักศึกษารวมทั้งศิษย์เก่าของภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งได้ศึกษาทั้งในเชิงทฤษฎี และมีการนำทฤษฎีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยที่ให้ความสำคัญแก่การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วย

ผู้เขียนเป็นนักวิชาการอิสระและเป็นศิษย์เก่าภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ ผู้เขียนได้ร่วมในโครงการวิจัยเรื่อง “ความเปลี่ยนแปลงทางความคิดระบบคุณค่า และระบอบอารมณ์ความรู้สึกของชนชั้นกลางไทย

พ.ศ. 2500-2560” โดยหนังสือเล่มนี้พัฒนาขึ้นมาจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ซึ่งมี ผศ. ดร. สิทธิเทพ เอกสิทธิพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ผลงานหนังสือของผู้เขียนเล่มนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขยายขอบฟ้าของวิชาประวัติศาสตร์ให้ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์และอธิบาย “ชีวิตภายใน” ของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเปราะบาง ความกลัว ตลอดจนการปรับตัวและปรับใจเพื่อให้อยู่รอดได้ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว จนเป็นทั้งแรงกดดันและแรงผลักดันที่ทำให้มนุษย์ต้องเปลี่ยนแปลงทั้งตัวเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งความเปลี่ยนแปลงบางอย่างก็เป็นสิ่งที่มนุษย์ควบคุมได้มาก แต่หลายสิ่งหลายอย่างก็ควบคุมได้จำกัดหรือไม่อาจควบคุมได้เลย ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขปัจจัยต่างๆ ของมนุษย์แต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม ทั้งเงื่อนไขปัจจัยภายในตัวมนุษย์เองและในโครงสร้างสังคมที่แวดล้อม ทำให้ชีวิตมนุษย์เต็มไปด้วยความซับซ้อน รวมทั้งในมิติทางอารมณ์ความรู้สึกที่อยู่ลึกลงไป

ผู้เขียนใช้แนวคิดประวัติศาสตร์อารมณ์ความรู้สึก (Emotional History) และพจนานามณ์ (Emotives) ของนักคิดตะวันตกเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของชนชั้นกลางไทยผ่านการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ใหม่ๆ หลายประเภท ซึ่งถือเป็นความเปลี่ยนแปลงเชิงวิวิธวิทยาและมุมมองที่ช่วยให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงอย่างซับซ้อนของความรัก ความ

สัมพันธ์ หรือวิถีทางกามารมณ์ในชีวิตประจำวันของผู้คนในมิติที่ลึกซึ้ง นับเป็นงานเขียนสำคัญที่นำอ่านอย่างมาก เพื่อจะทำความเข้าใจมนุษย์และสังคมไทยร่วมสมัย

ในวัฒนธรรมไทยแต่เดิม “ความรัก” เคยมีความหมายที่ทำให้ชีวิตคู่ของคน 2 คนครอบคลุมเวลาทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ภายใต้ความคิดเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” ที่ทั้ง 2 คน เคยทำบุญร่วมกันมา หรือมีฉะนั้นก็มีพรหมลิขิตที่ทำให้เป็นเนื้อคู่ของกันและกันตลอดไปในทุกชาติ หากมีกรรมเก่าที่ทำให้เกิดอุปสรรคของความรักหรือทำให้คู่รักต้องพลัดพรากจากกัน ในที่สุดแล้วบุพเพสันนิวาสก็จะทำให้ได้ครองคู่กันอีก และถ้าหากความรักต้องโรยราหรือต้องเลิกรากันไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งก็มีคำอธิบายว่าเป็นเพราะ “ไม่ใช่เนื้อคู่กัน” ซึ่งช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

เมื่อได้รับอิทธิพลตะวันตกในบริบทที่ระบบทุนนิยมขยายตัวและครอบครัวเดี่ยวกลายเป็นครอบครัวในอุดมคติ การประกอบสร้างและหล่อหลอมจิตใจให้ตกอยู่ในอำนาจของ “ความรักโรแมนติก” ก็เกิดขึ้นอย่างเปี่ยมพลังผ่านสื่อต่างๆ เช่น นวนิยาย ละครวิทยุ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ บทเพลง รวมถึงโฆษณาสินค้า จนเชื่อกันว่า “ความรักเป็นธรรมชาติของมนุษย์” ที่อาจมีได้หลายครั้งก็จริง แต่ความรักที่สูงส่งที่สุดที่ทุกคนปรารถนา ก็คือ “รักเดียวใจเดียว”

ในบางบริบทของสังคมไทยได้เกิดกระแสน้อยของความรักขึ้นมา เช่น ในกลางทศวรรษ 2510-2520 “ความรักที่ก้าวหน้า” มีอิทธิพลในกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่สมาทานอุดมการณ์มาร์กซิสต์-

เหมาอิสต์ (Marxist-Maoist) ความรักที่ก้าวหน้านี้อยู่บนการให้คุณค่าแก่การอุทิศชีวิตเพื่อมวลชน แม้ว่าจะมีลักษณะของรักโรแมนติก แต่ให้ความสำคัญกับ “ความรักที่แผ่กว้างออกไปในชุมชนมนุษย์” และ “ความรักที่พึงให้แก่มนุษย์ผู้เกิดมาอาภัพยากจนข้นแค้น” หรือ “ความรักประชาชน ความรักมนุษยชาติ” ในขณะที่ความรักโรแมนติกที่มีต่อคนรักนั้นมีความสำคัญน้อยกว่าแม้ว่าจะยังลุ่มหลงอยู่ในใจก็ตาม*

นอกจากนี้ ยังมีกระแส “การแต่งงานในทัศนะใหม่” ซึ่งมีอิทธิพลในกลุ่มคนรุ่นใหม่ เป็นการแต่งงานที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับชนบประเพณีและกฎหมาย แต่เน้นความสัมพันธ์ที่ทั้ง 2 ฝ่ายมีความรักความผูกผันกันทางปัญญาและทางอารมณ์ ไม่มีใครเป็นเจ้าของใคร ต่างก็เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระภาพ ความเสมอภาค และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กระทำสิ่งต่างๆ อย่างซื่อสัตย์และเปิดเผย**

ทั้งกระแส “ความรักที่ก้าวหน้า” และกระแส “การแต่งงานในทัศนะใหม่” มีบทบาทสูงอยู่ในวงจำกัดและในช่วงเวลาไม่นานนัก ต่างจากกระแสที่เชื่อใน “บุพเพสันนิวาส” และกระแส “รักโรแมนติก” ที่มีบทบาทกว้างขวางและเนิ่นนานกว่า โดยเฉพาะ

* ดูเพิ่มเติมใน ธิกันต์ ศรีนารา, *รักและการปฏิวัติ: การเมืองวัฒนธรรมว่าด้วยความรักของปัญญาชนฝ่ายซ้ายไทยยุคสงครามเย็น* (กรุงเทพฯ: ศยาม, 2564).

** ดูเพิ่มเติมใน ยอร์ช โอนีล และนีน่า โอนีล, *การแต่งงานในทัศนะใหม่*, แปลโดย พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม และวิทยากร เขียงกุล (กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ, 2543)

อย่างยิ่ง “ความรักโรแมนติก” ที่ได้รับการผลิตซ้ำอย่างเข้มข้นในสังคมไทย โดยมีอุดมการณ์ปิตาธิปไตยครอบงำเหนือความรักโรแมนติกอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้ผู้ชายหรือสามีเป็นผู้นำและมีอำนาจเหนือผู้หญิงหรือภรรยา ในขณะที่ภรรยาพยายามต่อสู้และต่อรองในหลายรูปแบบ เช่น การเน้นความคิดเรื่อง “สุขภาพบุรุษ” และ “ชายรักครอบครัว” เพื่อให้ผู้ชายประพฤติตนตามกรอบของความหมาย “ผู้ชายที่ดี”^{*} แต่ถึงกระนั้นก็ไม่อาจเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างเพศได้มากนัก

แม้ว่า “ความรักโรแมนติกในอุดมคติ” จะเป็นความรู้สึกผูกพันทางใจอย่างลึกซึ้งระหว่างปัจเจกบุคคลที่เสมอภาคกันและมองเห็นคุณค่าของซึ่งกันและกันในฐานมนุษย์ แต่ในสังคมไทยนั้น ความรักและวิถีทางกามารมณ์ในยุคที่ความรักโรแมนติกมีอิทธิพลสูงกลับวางอยู่บนความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอภาคและให้คุณค่ากับความงามทางกายและพรหมจรรย์ของผู้หญิงอย่างมาก ความรักจึงผลิตซ้ำอำนาจของผู้ชายเหนือผู้หญิงและมีส่วนร่วมจรรโลงระบอบเผด็จการ-อำนาจนิยม หรือ “ความไม่เป็นประชาธิปไตย” ในวิถีชีวิตของคนไทยอย่างยาวนาน

ถึงวันนี้ ความรักและวิถีทางกามารมณ์ภายใต้ความหมายของ “ความรัก” แบบต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นยังคงดำรงอยู่ในสังคมไทย แต่ “ความรัก” และ “วิถีทางกามารมณ์” แบบใหม่ก็ปรากฏ

* ดูเพิ่มเติมใน ญัฐพงษ์ สกุลเสียว, *การงาน ความรัก และชีวิตครอบครัวของชนชั้นกลางตั้งแต่ทศวรรษ 2520* (เชียงใหม่: สำนักพิมพ์วีริ, 2566).

โนมอย่างเด่นชัด ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบก็ตาม ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ความรักและวิถีทางกามารมณ์ เช่นนั้นได้เกิดขึ้นแล้วและกำลังขยายตัวในหมู่คนรุ่นใหม่ จึงเป็นเรื่องจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมแบบใหม่นี้โดยเร็วที่สุด

ในหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนบุกเบิกการศึกษาถึงที่มาที่ไปของ “ความรัก” และ “วิถีทางกามารมณ์” แบบใหม่ในหมู่ชนชั้นกลางไทยอย่างละเอียด โดยเลือกศึกษาชนชั้นกลางรุ่นใหม่คือ “คนเจนวาย” และ “คนเจนซี” ซึ่งกำลังมีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมอยู่ในปัจจุบัน และจะมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต

วิธีการนำเสนอของผู้เขียนน่าสนใจในแง่ที่ตั้งคำถามไว้มากมาย และคำตอบที่ผู้เขียนให้ไว้ก็มักจะไม่ใช่คำตอบแบบสำเร็จรูปหรือเป็น “คำตอบสุดท้าย” สำหรับทุกๆ คน หากแต่ชวนให้ผู้อ่านมีคำถามเพิ่มเติมหรือเข้ามาร่วมในการถกเถียงแลกเปลี่ยนเพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดให้แก่ตัวเอง

ผู้เขียนแสดงให้เห็นถึงความหลากหลาย การผสมปนเป และความย้อนแย้งในมิติอารมณ์ความรู้สึกที่เรียกว่า “ความรัก” และ “วิถีทางกามารมณ์” ของชนชั้นกลางไทยในสังคมร่วมสมัย โดยวิเคราะห์พลวัตของ “ความรัก” และ “วิถีทางกามารมณ์” ในชีวิตจริงของชนชั้นกลางเจนวายและเจนซีในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี รวมทั้งแพลตฟอร์มและอัลกอริทึมในสื่อสังคมออนไลน์ในช่วง 2

ทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งช่วยให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงอย่างซับซ้อนของ “ความเป็นมนุษย์” ในสังคมไทยยุคดิจิทัลมากขึ้น

บทบาทของเทคโนโลยีที่มีต่อ “ความรัก” และ “วิถีทางกามารมณ์” เป็นเรื่องที่ถูกเขียนให้มีความสำคัญอย่างมากโดยชี้ให้เห็นว่า เทคโนโลยีมิได้เป็นเพียงเครื่องมือในการสื่อสารข้อมูล แต่ยังมีผลอย่างลึกซึ้งในการเปลี่ยนแปลงระบบคุณค่า อารมณ์ความรู้สึก และในที่สุดก็เปลี่ยนลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งความรักและวิถีทางกามารมณ์ก็หนีไม่พ้นที่จะถูกเทคโนโลยีเข้าไปเปลี่ยนแปลง โดยผู้คนเริ่มมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อการใช้เทคโนโลยีในการจัดการความสัมพันธ์และชีวิตรัก ทำให้ความรักและวิถีทางกามารมณ์กลายเป็นพื้นที่ที่ชนชั้นกลางสามารถออกแบบและเลือกได้ตามความปรารถนา เช่น ความสัมพันธ์แบบจริงจัง ความสัมพันธ์ระยะสั้น หรือความสัมพันธ์ที่ไม่มีข้อผูกมัด และยังสามารถระบุโปรไฟล์คุณสมบัติต่างๆ ตลอดจนไลฟ์สไตล์หรือแม้แต่ทัศนคติทางเศรษฐกิจและการเมืองเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งใช้ในการตัดสินใจ “เลือก” หรือ “ไม่เลือก” อีกด้วย

นอกจากนี้ผู้เขียนได้วิเคราะห์ว่า ความรักโรแมนติกแบบที่ “ไม่อาจห้ามใจ” เปลี่ยนมาเป็น “ความรักคือพื้นที่ที่ต้องควบคุมให้ได้” อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นด้วยว่า ในขณะที่มีความเชื่อว่าตนเองสามารถควบคุมหรือกำกับความรู้สึก “รัก” ได้และมีอิสระที่จะเลือกในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ ชนชั้นกลางกลับถูกแอปพลิเคชันและอัลกอริทึมเป็นผู้กำกับอารมณ์ความรู้สึกอย่างแนบเนียน ความรักจึงไม่ได้เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลอีกต่อไป หากแต่เป็นผลลัพธ์ของ “วิศวกรรมทางอารมณ์ความรู้สึก” (Emotional Engineering) ที่ประกอบขึ้นด้วยเงื่อนไขทางเทคนิคและวัฒนธรรมดิจิทัล ในขณะที่เดียวกันอารมณ์ในยุคทุนนิยมดิจิทัลยังถูกแปรสภาพเป็นสินค้าที่มีการออกแบบเพื่อสร้างกำไรสูงสุดด้วย (หน้า 266)

ในสภาวะที่แอปพลิเคชันและอัลกอริทึมเป็นผู้กำกับอารมณ์ความรู้สึก ผู้เขียนชวนให้ตั้งคำถามว่า เรากำลังอยู่ภายใต้ระบอบอารมณ์ความรู้สึกที่เราารู้สึกว่า “เลือกเอง” แต่แท้จริงแล้วกลับเป็นการรู้สึกตามสูตรที่ถูกคัดกรองมาก่อนใช้หรือไม่ เรายังเหลือพื้นที่ให้อิสระทางอารมณ์ความรู้สึกยังคงดำรงอยู่จริงๆ หรือไม่ เนื่องจากในสังคมแห่งอัลกอริทึมนี้ ความรักกลายเป็นประสบการณ์ที่คัดสรร (Curated Experience) ความใกล้ชิดเป็นส่วนต่อประสาน (Interface) ความใคร่และกามารมณ์เป็นฟังก์ชัน และความใกล้ชิดทางอารมณ์อาจเป็นการสมัครสมาชิก (Subscription) รายเดือน (หน้า 273)

นอกจากจะพิจารณาถึงบริบท รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ที่มีผลอย่างมากต่อลักษณะของความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางจนวายและเจนซีแล้ว ผู้เขียนยังมองความรักและวิถีทางกามารมณ์ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับเรื่องอื่นๆ ในชีวิตมนุษย์ เช่น ค่านิยม ความเจ็บปวด ความสุข ความหวัง ความกลัว อำนาจ หรือการต่อรอง การมองเช่นนี้เอื้อให้เข้าใจ “ความเป็นมนุษย์” ที่ชีวิตมีหลายมิติได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งนอกจากจะนำไปสู่ความเห็นอกเห็นใจตนเองและคนอื่นๆ มากขึ้นแล้ว ยังเอื้อให้ผู้

เกี่ยวข้องรวมถึงข้าราชการและนักการเมืองได้มีความรู้พื้นฐานที่จะใช้ในการเตรียมการต่างๆ ไว้รองรับ หรือตอบสนองต่อปัญหาในชีวิตคนไทยและสังคมไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างทันการณ์ แทนที่จะนึกถึงแต่การ “ฟื้นฟูศีลธรรม” ซึ่งเห็นได้ชัดอยู่แล้วว่าล้มเหลว เพราะแม้แต่พระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ที่ชราภาพแล้วหลายต่อหลายรูปก็ยังหันเหจากพระวินัยไปเสพเมถุนธรรม

ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่า คนเจนวายและเจนซีมีความรักและวิถีทางกามารมณ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย โดยที่ความรักมิใช่ “ทั้งหมด” หรือ “จุดหมายปลายทางของชีวิต” หากแต่เป็นเพียง “องค์ประกอบหนึ่งที่อาจมีหรือไม่มีก็ได้” แต่ถึงกระนั้นก็ต้องมีวิธีการจัดการโดยไม่รู้ลึกลับผิด สามารถยืนยันคุณค่าของตัวเอง และไม่ละเลยการพัฒนาตัวเองเพื่อบรรลุเป้าหมายอื่นๆ ในชีวิต พร้อมกันนั้นก็ต้องพยายามแสวงหา “ที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก” ที่เหมาะกับตนเองที่จะช่วยให้ชีวิตมีความสุขได้ หรืออย่างน้อยก็สามารถจะ “ไปต่อ” ได้ โดยไม่จมอยู่กับความเจ็บปวดทางอารมณ์มากเกินไป

ความสัมพันธ์อันเกี่ยวเนื่องกับ “ความรัก” ของชนชั้นกลางเจนวายและเจนซีจึงกลายเป็นเสมือน “โปรเจกต์” หนึ่งที่ต้องเลือกคนที่เหมาะกับทรัพยากรชีวิต ณ ตอนนั้น ไม่ใช่แค่เลือกจากความรู้สึก ต้องเรียนรู้ที่จะ “รักให้เป็น” และ “รักให้ไม่เสียต้นทุน” การมีคู่รักที่ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวถูกมองว่าเป็น “ต้นทุนแอบแฝง” (Emotional Cost) ที่ไม่ควร

จะแบกรับไว้ ความรักจึงกลายเป็น “สายสัมพันธ์ที่พร้อมจะ
ปล่อยมือ” โดยทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องหาทาง “ดูแลใจตัวเองให้รอด”
ยอมรับความล้มเหลวและเปลี่ยนมันให้กลายเป็นพลังขับเคลื่อน
เป็นบทเรียนของประสบการณ์ที่เจ็บปวดแต่สวยงามของช่วงชีวิต
หนึ่งของการเป็นมนุษย์ ความรักแบบใหม่เช่นนี้จึงไม่ใช่ “เรื่อง
โรแมนติกที่ต้องสมบูรณ์แบบ” แต่เป็น “พื้นที่ทดลอง” และ
“กระบวนการเติบโต” ส่วนความสัมพันธ์ถูก “จัดวาง” ให้หลวม
พอที่จะหายไปได้โดยไม่เจ็บ แต่แน่นอนพอจะรู้สึกได้ว่าไม่ได้อยู่ลำพัง

เห็นได้ชัดเจนว่า “ความรัก” และ “วิถีทางกามารมณ์”
แบบใหม่ก้าวล้ำหน้าแนวคิดเรื่อง “การแต่งงานในทัศนะใหม่” ไป
มาก เพราะไม่เพียงแต่จะเป็น “ความรัก” ที่มีเหตุผลเท่ากับ
เท่านั้น แต่ “วิถีทางกามารมณ์” ยังอาจไม่สัมพันธ์กับการครอง
คู่เป็นสามี-ภรรยา กัน เป็นแต่เพียง “พันธสัญญาเฉพาะกิจ”
หรือข้อตกลงชั่วคราวที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และการ
มี “อิสระในการเลิก” ยังกลายเป็นส่วนหนึ่งของ “สิทธิ” ในความ
รัก และความสุทวิทางเพศก็ไม่ได้ผูกอยู่กับชีวิตคู่หรือความ
สัมพันธ์โรแมนติกเสมอไป แต่เริ่มถูกพูดถึงในฐานะ “การดูแล
ตัวเอง” อย่างหนึ่งทั้งทางกายและทางใจ

ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า “ความ
รัก” และ “วิถีทางกามารมณ์” มีศักยภาพในการรื้อระเบียบ
สังคมเดิมและก่อรูประเบียบสังคมใหม่ ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบัน
อารมณ์ความรู้สึกใหม่นี้ยังอยู่ในสภาวะที่กระจัดกระจาย ยังไม่
หลอมรวมจนกลายเป็น “ระเบียบใหม่” อย่างชัดเจน ซึ่งประเด็น

ดังกล่าวนี้นักเขียนทำให้อดตั้งคำถามต่อไปไม่ได้ว่า ถ้าหากมองในระยะยาวแล้วอารมณ์ความรู้สึกและระบบคุณค่าของคนรุ่นใหม่จะก้าวขึ้นมาใช้อำนาจนำได้หรือไม่ และจะเป็นส่วนหนึ่งของกระแสความคิดและอารมณ์ความรู้สึกที่จะเติบโตจนกลายเป็น “ระเบียบใหม่ทางการเมือง” คือ “ระบอบเสรีประชาธิปไตย” หรือไม่

จะเป็นเพียงความฝันลมๆ แล้งๆ หรือไม่ ถ้าหากจะฝันว่า “ความรัก” และ “วิถีทางกามารมณ์” ไม่ได้เป็นเพียงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศที่คนทุกเพศมีสิทธิ เสรีภาพ และเสมอภาคกันเท่านั้น แต่สะท้อนถึงความปรารถนาให้มีความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพเสมอภาค ในมิติอื่นๆ รวมทั้งในระบบการเมือง เพราะความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่ประกอบด้วยผู้ชาย ผู้หญิง และ LGBTQ ก็คือความสัมพันธ์ระหว่างคนทั้งหมดในสังคมนั่นเอง

ผู้เขียนวิเคราะห์เรื่องสิทธิและอำนาจในพื้นที่ความรักและกามารมณ์ไว้ในหลายที่ เช่น “วิถีทางกามารมณ์... ถูกยกระดับให้เป็นเรื่องอิสระส่วนบุคคลที่ต้องได้รับการคุ้มครองโดยไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่น” (หน้า 198) เช็กซิ่งจึงกลายเป็นบทสนทนาเรื่องพลังอำนาจและสิทธิในร่างกาย หรือ “เพศสัมพันธ์ไม่จำเป็นต้องมาพร้อมความรักอีกต่อไป” (หน้า 207) กลายเป็นเรื่องอำนาจและสิทธิของผู้หญิงด้วยเช่นกัน

เป็นไปได้หรือไม่ที่ “ความเป็นประชาธิปไตย” เช่นนี้จะกลายเป็นสำนักประชาธิปไตยที่ดำเนินไปในกรอบคร่าวและใน

สังคมไทยทุกระดับ รวมถึงในพื้นที่ทางการเมืองระดับชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้หญิงเป็นประชากรมากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศ โดยที่ผู้หญิงไทยได้รับการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกมากกว่าผู้ชาย รวมถึงผู้หญิงจำนวนมากได้ก้าวขึ้นมาดำรงตำแหน่งสำคัญทั้งในระบบราชการและธุรกิจเอกชน ในขณะที่นักการเมืองหญิงหลายคนมีบทบาทอย่างโดดเด่นในระบบรัฐสภาของไทย

เมื่อมาถึงยุคที่ผู้หญิง ผู้ชาย และเพศ LGBTQ ต่างก็มีสถานะเป็นมนุษย์เหมือนกันและเท่าเทียมกัน สามารถจัดการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลทัดเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพไม่มากหรือน้อยไปกว่ากันในการ “ออกแบบ” วิถีทางเพศ โดยสามารถเจรจาต่อรอง ในการกำหนดเงื่อนไขต่างๆ หรือมีพันธสัญญาในความรักและความสัมพันธ์ทางเพศที่แต่ละฝ่ายยอมรับอย่างเสมอภาค เช่นนี้แล้ว แต่ละคนไม่ว่าเพศใดก็น่าจะมีสิทธิและเสรีภาพในการ “ออกแบบ” ชีวิตและความสัมพันธ์ด้านอื่นๆ ในสังคมอย่างเสมอภาคกันด้วยใช่หรือไม่

น่าจะกล่าวได้ว่า “ความเป็นพลเมืองทางอารมณ์” (Emotional Citizenship) ในเรื่องความรักและวิถีทางกามารมณ์ของคนเจนวายและเจนซี ย่อมเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นพลเมืองทางการเมืองไปพร้อมกัน ความมุงองงามของอุดมการณ์ “เสรีประชาธิปไตย” จึงอาจมีที่มาส่วนหนึ่งจากการปรากฏตัวขึ้นของเสรีภาพและความเสมอภาคในความสัมพันธ์ทางเพศนี้ด้วย แม้ว่าจะยังไม่ตกผลึกเป็น “ระเบียบใหม่ทางการเมือง” ที่คน

ทั้งหมดในสังคมยอมรับร่วมกันอย่างสมบูรณ์ แต่ความต้องการ “ระเบียบใหม่ทางการเมือง” และ “ความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง” ก็ขยายตัวกว้างขวางขึ้นมากแล้ว

เห็นได้ชัดจากผลการเลือกตั้งใน พ.ศ. 2566 ที่พรรคก้าวไกล (ปัจจุบันคือพรรคประชาชน) ซึ่งประกาศนโยบายปฏิรูปประเทศในหลายด้านผ่านเวทีปราศรัยและผ่านสื่อต่างๆ เป็นฝ่ายชนะการเลือกตั้ง อีกทั้งในพื้นที่สื่อออนไลน์ในปัจจุบัน เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ ทวิตเตอร์ (ปัจจุบันคือ เอ็กซ์) ก็มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่อิงอยู่กับอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตยอย่างเข้มข้น แม้ว่ากระแสดชาตินิยมจะยังคงมีบทบาทสูง แต่ก็น่าจะเป็นความรัก “ชาติ” ในความหมายใหม่ที่ทุกคนเป็นเจ้าของชาติและอธิปไตยของชาติเสมอภาคกัน และมีสิทธิในการกำหนดทิศทางความเปลี่ยนแปลงของชาติเท่าเทียมกัน

การต่อสู้ ต่อรอง และถกเถียงกับ “ระเบียบเดิม” ของสังคมซึ่งวางอยู่บนการเน้นฐานานุศักดิ์ได้เคยเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิวัติ พ.ศ. 2475 มาแล้ว ในปัจจุบันความต้องการที่จะมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคในการเลือกหนทางแห่งชีวิตของตนเองในทุกมิติ ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางจนถึงเขตชนบท ย่อมท้าทายระเบียบทางการเมืองเดิมอย่างรุนแรง จนยากที่ชนชั้นนำจะเหนี่ยวรั้งเอาไว้ได้ ไม่ว่าจะพยายามสักเพียงใดก็ตาม

นอกจากเรื่องระเบียบใหม่ทางการเมืองแล้ว หนังสือเล่มนี้ยังชวนให้นึกถึงการปฏิรูปประเทศในทุกมิติ เพราะความรักและวิถีทางกามารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ มีส่วน

ทำให้ “มนุษย์” ต้องการบริการและสวัสดิการใหม่ๆ จากรัฐและสังคมเพื่อจะมีความมั่นคงในชีวิตมากขึ้น ตัวอย่างหนึ่งที่จะยกมากล่าวในที่นี้ก็คือในเรื่องการศึกษา ซึ่งมีใช้การเปลี่ยนแปลงเฉพาะเนื้อหาของความรู้เรื่องเพศศึกษาเท่านั้น หากแต่คือการทำให้ระบบการศึกษาตอบสนองปัญหาทุกมิติของคนทั้งหมดในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา มีเสียงเรียกร้องให้ปฏิรูปการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีค่อนข้างมาก ตรงกันข้ามกับการศึกษาด้านมนุษยศาสตร์ซึ่งมักจะถูกตั้งคำถามอยู่เสมอว่ามีประโยชน์หรือไม่ ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นเพราะว่า ถึงแม้ว่าจะมีความก้าวหน้าในการวิจัยทางมนุษยศาสตร์อย่างมาก แต่มนุษยศาสตร์แบบอนุรักษนิยมก็ยังคงถูกรัฐและชนชั้นนำใช้เพื่อการควบคุมและกล่อมเกลาคคนในชาติให้ยึดถือความคิด ระบบคุณค่า และแบบแผนทางอารมณ์ความรู้สึกแบบอนุรักษนิยมตลอดมา เพราะช่วยจรรโลงโครงสร้างสังคมแบบแบ่งคนออกเป็นลำดับชั้นและระบบการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจ ทำให้กลายเป็นความรู้ที่ถูกชนชั้นกลางมองว่าไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคต

หนังสือเล่มนี้จึงมีส่วนกระตุ้นให้ตระหนักมากขึ้นว่า การปฏิรูปการศึกษาด้านมนุษยศาสตร์ในระดับประถมและมัธยมเป็นเรื่องเร่งด่วน เนื่องจากความเข้าใจความผันแปรของความเป็นมนุษย์ที่มีทั้งปัจเจกลักษณะและลักษณะร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคม มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับตัวทั้งของบุคคลและ

สถาบันทางสังคม นับตั้งแต่การทำให้ยอมรับผู้คนที่แตกต่างกัน ไปจนถึงการจัดความสัมพันธ์เชิงอำนาจในรัฐและสังคมเสียใหม่ ให้ทุกคนมีโอกาสเลือกที่จะมีวิถีแห่งชีวิตในแบบที่ตนเองต้องการ โดยรู้จักตัวเองและสังคมมากพอที่จะมีศักยภาพในการประเมิน ผลลัพธ์ที่จะตามมาจากการเลือกทางเดินของชีวิตในแต่ละจังหวะ เพราะแม้แต่ความรักก็กลายเป็นเรื่องของเหตุผลมากกว่าความรู้สึก การแต่งงานก็เป็นเพียงทางเลือกหนึ่งในชีวิต ไม่ใช่เป็นเป้าหมายเดียวหรือเป้าหมายที่สำคัญที่สุดอีกต่อไป

เมื่อการมี “ชีวิตที่ดี” มีทางเลือกอื่นๆ อีกมาก จึงต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ รวมทั้งวิถีคิดและมุมมองที่มีประสิทธิภาพสูงในการเลือกและการเดินไปสู่เป้าหมายที่แต่ละคนตัดสินใจเลือก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่ชีวิต สังคม และโลกเต็มไปด้วยความผันผวนและมีความเสี่ยงสูงในทุกด้าน รวมทั้งการขยายบทบาทของ AI (Artificial Intelligence) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ชี้ให้เห็นว่าในอนาคตอันใกล้มนุษย์บางคนอาจจะมี AI เป็นคู่รักก็ได้

เพียงเฉพาะในเรื่องความรักและวิถีทางกามารมณ์ในหนังสือเล่มนี้ก็ทำให้เห็นได้ชัดแล้วว่า “ชีวิตไม่ได้ง่าย” คนทุกเพศทุกวัยล้วนแต่ตกอยู่ท่ามกลางความย้อนแย้งหรือต้องเผชิญกับทางเลือกหลายแห่งที่อยากจะตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง และทุกทางล้วนแต่ต้องเสี่ยงทั้งสิ้น กลายเป็นแรงกดดันที่นำไปสู่ปัญหาทางจิตใจที่ทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ยาเสพติด โรคทางจิตเวช ความรุนแรงในครอบครัวและสังคม

หนทางแก้ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้อยู่ที่การปราบปรามการค้า ยา การรักษาผู้ป่วย และการจับกุมผู้ใช้ความรุนแรงเท่านั้น หากแต่จะต้องทำให้เกิดความรู้และความตระหนักในเปลี่ยนแปลงของชีวิตและโลกรอบตัวที่ช่วยให้เข้าใจมูลเหตุอันซับซ้อนของปัญหา พร้อมกับเสริมสร้างศักยภาพต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการปรับตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวในความสัมพันธ์ทางสังคมทุกระดับ แทนที่จะพยายามดึงนักเรียนให้กลับไปยึดมั่นใน “ระเบียบเดิม” และมุ่งทำให้นักเรียนมีความรู้ทางเทคโนโลยีเพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจเท่านั้น

อาจกล่าวได้ว่า ความผันแปรของความรักและกามารมณ์ที่เดินมาสู่จุดที่เน้น “เสรีภาพของหัวใจ” และ “ความเสมอภาคทางเพศ” ไม่ใช่เรื่องของความสุขความทุกข์ในระดับบุคคลและครอบครัวเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ “ชีวิตของประเทศ” ด้วย *Turn on ร้อนรัก* ของคุณอาณดา ภิรมณรมิตา จึงควรได้รับความสนใจจากคนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ไม่น้อยไปกว่าคนที่ต้องการเข้าใจความรักและกามารมณ์ในชีวิตของตนเองลึกซึ้งขึ้น

สายชล สัตยานุรักษ์

กรกฎาคม พ.ศ. 2568

คำนำผู้เขียน

ไม่ว่าคุณกำลังมีรัก หรือเพิ่งเสียรักไป กำลังค้นหาความหมายของความสัมพันธ์ หรือแค่กำลังอยากอยู่คนเดียว ขอให้หน้ากระดาษเหล่านี้เป็นเพื่อนร่วมทางที่เงียบๆ แต่เข้าใจ และบางที คุณอาจไม่ได้อ่านแค่ประวัติศาสตร์ของสังคม แต่บางส่วนของบางตอนของหนังสือเล่มนี้อาจพาคุณย้อนไปดูประวัติศาสตร์ความเปลี่ยนแปลงของ “ความรู้สึก” ของตัวเองไปพร้อมๆ กัน

ว่ากันว่า โลกที่เราอาศัยอยู่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความรักอาจเป็นเพียงร่องรอยหนึ่งที่ปรากฏขึ้นในชีวิตมนุษย์เมื่อมันเกิดขึ้น มันไม่จำกัดแค่ความสุขหรือความทุกข์ แต่มักประกอบด้วยมิติอื่นๆ ที่ซับซ้อนเกินจะสรุปเป็นคำตอบเดียว

ราวกับม่านสีดำที่ซึ่งเป็นฉากหลังบนเวทีแห่งละครชีวิต ประกายระยิบระยับจากช่วงเวลาแห่งความรักคือแสงสว่างที่พริบพราวในความมืด สะท้อนถึงความหมายและความลุ่มลึกของประสบการณ์ทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

หนังสือเล่มนี้พยายามนำเสนอประวัติศาสตร์ของความรู้สึกที่เรามีส่วนร่วม ผ่านการใช้ประสบการณ์ทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้คนหลากหลาย แม้สิ่งเหล่านี้จะดูเป็นหลักฐานปลีกย่อยและไม่ได้ถูกมองว่าเป็นข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์

โดยตรง แต่กลับเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงให้เห็นถึงอารมณ์และความรู้สึกร่วมกันในสังคม เพราะประสบการณ์ทางอารมณ์เหล่านี้ไม่ได้ตั้งอยู่ลอยๆ อย่างอิสระ แต่ถูกกำหนดและหล่อหลอมโดยบริบททางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอิทธิพลจากปัจจัยเหล่านี้ทำให้ความหมายของความรัก ความสัมพันธ์ และความใคร่ มีลักษณะเฉพาะตามช่วงเวลาและสถานการณ์ การศึกษาความรักในมิตินี้จึงไม่ใช่เพียงการตีความอารมณ์ แต่เป็นการทำความเข้าใจว่า “สิ่งที่เราเรียกว่าความรัก” ได้ถูกสร้างขึ้นและแปรเปลี่ยนไปอย่างไรภายใต้เงื่อนไขของยุคสมัย และเป็นการทำความเข้าใจ “ความเปลี่ยนแปลง” ของสังคมผ่านเลนส์ของความรัก กามารมณ์ ความสัมพันธ์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะในห้วงเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมาท่ามกลางกระแสของเทคโนโลยีที่ไม่เคยหยุดนิ่ง

การตีความเรื่องความรักและชีวิตทางอารมณ์ จึงไม่ใช่เพียงการมองผ่านกรอบศีลธรรมแบบเดิมอีกต่อไป หากแต่ต้องทำความเข้าใจในมิติใหม่ที่ซ้อนทับอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลง

หนังสือเล่มนี้ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมสมัย และประวัติศาสตร์ของอารมณ์ความรู้สึก เพื่อทำความเข้าใจว่าความรู้สึกอย่างความรัก ความใคร่ หรือความเหงา ไม่ได้เป็นสิ่งที่สากลหรือตายตัวหากแต่มีพลวัตมีประวัติศาสตร์ และถูกกำหนดอย่างใกล้ชิดโดยบริบททางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนำมาพิจารณากับกลุ่มชนชั้นกลางไทย

หนังสือเล่มนี้จึงเป็นความพยายามที่จะถอดรหัสความรู้สึกของชนชั้นกลางไทย เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์กับโครงสร้างทางสังคม

การทำความเข้าใจวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางคือหนึ่งในกระจกบานสำคัญที่สะท้อนพลวัตของอารมณ์ ความเชื่อ และค่านิยมร่วมสมัยในสังคมไทยยุคเปลี่ยนผ่าน เนื่องจากชนชั้นกลางไม่ใช่เพียงผู้บริโภควัฒนธรรมใหม่ แต่คือจุดตัดของแรงกดดันทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และโลกทัศน์แบบดั้งเดิม

พวกเขาเติบโตมาพร้อมระบบคุณค่าที่เน้นศีลธรรม ความเหมาะสม และแบบแผนครอบครัว แต่ก็อยู่ในยุคที่ความรู้สึกถูกสื่อสารผ่านเทคโนโลยีแบบไร้พรมแดน วิถีทางกามารมณ์ของพวกเขาจึงไม่ได้จำกัดแค่พฤติกรรมทางเพศ หากยังรวมถึงความเชื่อ ความหวัง ความกลัว และจินตนาการเกี่ยวกับ “ชีวิตที่ดี” ที่กำลังต่อรองกับคุณค่าเดิมอยู่ทุกวันนี้ และควรค่าแก่การรับฟังอย่างลึกซึ้ง

หนังสือเล่มนี้จะพาผู้อ่านเดินทางสำรวจความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ในโลกสมัยใหม่ ผ่านมุมมองของความรัก ความใคร่ และอารมณ์ที่ซับซ้อน ท่ามกลางเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน พร้อมชวนตั้งคำถามถึงความหมายของความสัมพันธ์ในยุคที่คุณค่าเดิมเริ่มเปลี่ยนไป ไม่ว่าเราจะอยู่ในวัยใดหรือยึดถือระบบคุณค่าแบบใด หนังสือเล่มนี้อาจเป็นอีกเสียงหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่า เทคโนโลยีไม่เพียงเปลี่ยน